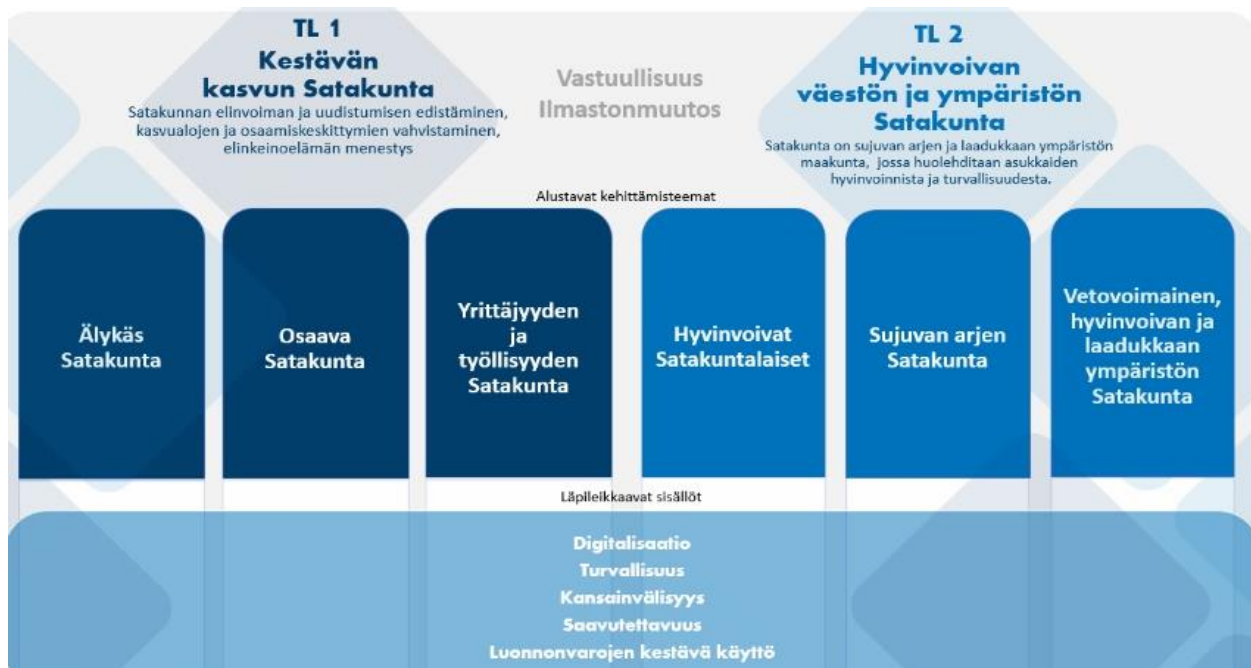

3.1. Kehittämisen toimintalinjat

Satakunta-strategian kehittämisen toimintalinjoilla (TL 1 ja TL 2) tähdätään maakunnan kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistamiseen maakuntaohjelmakaudella 2022–2025 (kuva 11). Onnistuminen näissä parantaa ja ylläpitää satakuntalaisten ihmisten hyvinvointia ja johtaa kohti Satakunta-strategian tulevaisuuskuvan mukaista tahtotilaa, jonka mukaan **Satakunta on vuonna 2050 elinvoimainen, energinen ja uudistuva maakunta, hyvinvoiva ja vetovoimainen maakunta sekä vastuullinen ja osaava maakunta.**

Toimintalinjat vastaavat Satakunnalle keskeisiin haasteisiin; työikäisen väestön väheneminen, nuorten ulkopuolisuus ja vanhusväestön kasvu, teollisuuden rakennemuutos ja teollisten työpaikkojen väheneminen, ilmastonmuutoksen vaikutukset ja vesien tilan heikkeneminen, julkisten palvelujen muutos ja saavutettavuuden heikkoudet. Kehittämisteemoittain kuvataan strategisella tasolla tavoitteet, seurantamittarit sekä tuodaan esille mahdollisia rahoituslähteitä. Satakunnan aluekehittämisen toimintalinjojen edistämiseksi on tunnistettu kaikkia teemoja yhdistäviä, läpileikkaavia sisältöjä. Kehittämisteemojen keskeisiä vaikutuksia on esitetty kehittämissiteemojen yhteydessä. Laajempi vaikutusten arviointi on esitetty kappaleessa 3.5.

Satakunta-strategiassa tuodaan esille neljän vuoden aikana toteutettavat strategiset kehittämiskokonaisuudet, joihin voidaan kytkeä rahoitus- ja muut resurssit. Kehittämissiteemuksella tuetaan määräaikaan sidottua kehittämistä; kokeiluja, pilotointia, osaamista, uusien mallien rakentamista ja juurruttamista. Kehittämisen ja niin sanotun perustoiminnan välisen yhteyden syventäminen on oltava hanketoiminnan lähtökohtana. Aluehallintoviranomaiset tukevat Satakunta-strategian toimintalinjojen ja painopisteiden mukaista hankkeiden suunnittelua ja eteenpäinviemistä sekä joustavaa toteutusta. Maakunnan strategisten kehittämistavoitteiden toteuttamisessa suuri merkitys on maakunnan toimijoilla, jotka omista lähtökohdistaan edistävät maakunnan tavoitteiden toteuttamista. Toimintalinjat täydentävät toisiaan ja niillä on vaikutusta toisiinsa. Toimintalinjoittain tuodaan esille kytkeytyminen maakunnan älykkääseen erikoistumiseen, valtakunnallisiin aluekehittämistavoitteisiin (Aluekehittämispäätös), hallitusohjelmaan sekä maakunnan edunvalvontaan.

Kuva 11. Satakunnan maakuntaohjelma 2022-2025 toimintalinjat, arvokärjet, kehittämisteemat ja läpileikkaavat sisällöt.

Maakuntaohjelman arvokärjet

Lähtökohtana Satakunnan maakuntaohjelman mukaiselle kehittämistoiminnalle ovat vastuullinen toimintatapa sekä ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen huomiointi. Ne muodostavat pääperiaatteet ja arvokärjet maakuntaohjelmalle ja sen strategisten tavoitteiden toteuttamiselle.

Vastuullisuus

Vastuullinen Satakunta huolehtii luonnonarvoista, asukkaiden, opiskelijoiden ja työntekijöiden hyvinvoinnista ja osallisuudesta, elinkeinoelämän ja julkisen sektorin toimintatavoista sekä huomioi hyvän elämän tulevaisuuden mahdollisuudet. Vastuullinen tuotanto ja yhteisö ovat Satakunnan kilpailuetuja niin elinkeinoelämän kuin asukkaiden näkökulmasta. Vastuullisuus ja kumppanuus ovat lähtökohtia kaikessa toiminnassa, niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Satakunta koetaan turvallisena toiminta- ja asuinympäristönä. Maakunnan ympäristön ominaispiirteistä ja vahvuuksista huolehtiminen tukee maakunnan elinvoimaisuuden ja houkuttelevuuden ylläpitämistä sekä ekologista kestävyttä. Vastuullisuus on välittämistä. Kannamme yhdessä vastuuta siitä, miten maakuntamme voi tulevaisuudessa.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen ja sopeutuminen edellyttää alueen toimijoilta ennakoivaa toimintaa; riskienhallintaa ja varautumista ennalta kokemattomiin muutoksiin. Kansainväliset tavoitteet velvoittavat Suomea hillitsemään ilmaston lämpenemistä. Toimia tarvitaan monilta eri tahoilta – valtiolta, kunnilta, yritysiltä ja kansalaisilta. Ilmastonmuutoksen hillinnän ohella on varauduttava ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen tulee olla keskeisenä lähtökohtana yhdyskuntien suunnittelussa. Ilmastonmuutoksen vaikutuksesta esimerkiksi sään ääriolot, kuten rankkasateet, tulvat, kuivuus ja hellekaudet yleistyvät. Lisäksi tulee varautua hitaammin tapahtuviin muutoksiin, kuten sadannan ja maaperän kosteusolojen muutoksiin, joilla on vaikutuksia mm. biotalouden toimintaedellytyksiin. Ilmastonmuutos vaikuttaa myös asukkaiden hyvinvointiin sekä terveyteen. Ilmastonmuutokseen sisältyy myös riskejä alueellisten ja väestöryhmien välisen eriarvoisuuden lisääntymiseen sekä riskejä, jotka liittyvät yhteiskunnallisesti tärkeän infrastruktuurin esim. energia- ja vesihuollon toimivuuteen.

Canemure-hankkeessa (SAMK) maakunnan ilmastotyön tueksi ja taustamateriaaliksi tuotetun Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian 2030 vision mukaan Satakunta on vuonna 2030 ilmastoystävällinen, kestävien energiaratkaisujen maakunta. Tavoitteena on Satakunnan energiantuotannon ja -kulutuksen kestävyys ja päästöttömyys, johon pyritään vähentämällä energian kulutuksesta ja tuotannosta aiheutuvia päästöjä, kehittämällä monipuolista energia- ja ympäristöalan osaamista ja koulutusta sekä edistämällä energiaviisasta maankäyttöä ja rakentamista. Tavoitteena on myös saavuttaa maakunnan hiilineutraaliustavoitteet (HINKU) vähentämällä päästöjä ja vahvistamalla hiilinieluja. Ilmastoviisautta tavoitellaan tuomalla osaksi satakuntalaisten arkea ilmaston kannalta viisaat toistuvat rutiinit, jotka näkyvät työssä ja työtavoissa, kulutuksessa ja sosiaalisissa tilanteissa. Ilmastoviisautta tavoitellaan edistämällä ilmastotietoisuutta, kiertotaloutta sekä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautumista ja sopeutumista sekä tukemalla luonnon monimuotoisuutta.

Maakuntaohjelmalla halutaan edistää ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja hiilineutraaliin kiertotalouteen siirtymiseen liittyviä toimia, joilla vähennetään päästöjä, kasvatetaan hiilinieluja, edistetään luonnon varojen kestävä käyttöä ja lisätään kilpailukykyä. Ilmastonmuutoksen vaikutukset, riskien analysointi ja vaikutusten

ennakointi tulee ottaa huomioon aluekehittämistoimien suunnittelussa ja niihin liittyvässä päätöksenteossa. Ilmastokestävään talouteen siirtyminen on välttämätöntä, muutokseen tarvitaan meitä kaikkia.

Läpileikkaavat sisällöt

Kaikkia maakuntaohjelman kehittämisteemoja läpileikkaavat teemat ovat digitalisaatio, kansainvälisyys, saavutettavuus, turvallisuus sekä resurssiviisaus.

Digitalisaatio

Digitaalisuus ja virtuaalisuus ovat vahva osa ihmisten arkipäiväistä elämää sen kaikilla osa-alueilla kuten koulutuksessa, palvelujen ja kulutushyödykkeiden hankinnassa, sosiaalisessa kanssakäymisessä sekä arjen turvallisuudessa. Digitalisaatio on sekä toimintatapojen uudistamista, prosessien digitalisointia, että palveluiden sähköistämistä. Digitalisaatio parantaa tuottavuutta, luo uusia arvoketjuja ja liiketoimintamahdollisuuksia sekä palveluja mm. tekoälyn, automaation ja robotiikan osaamisen hyödyntämisen kautta. Digitalisaatio edistää paikasta riippumatonta työn tekemistä ja yritystoimintaa sekä tukee monipaikkaisen elämisen mahdollisuuksia ja tuo palveluja saataville sijainnista riippumatta. Digitalisaation, automaation ja tekoälyn käytön ja sovellusten yleistyessä korostuu myös digitaalisten taitojen ja valmiuksien merkitys.

Kansainvälisyys

Kansainvälinen toiminta lisää osaamista ja avaa uusia yhteyksiä elinkeinoelämälle ja tutkimukselle. Kansallisten ja kansainvälisten verkostojen rakentuminen ja verkostoissa toimiminen ovat merkittäviä tekijöitä maakunnan kärkialojen vahvistumiselle.

Kansainvälisen toiminnan tavoitteena on tukea maakuntaohjelman 2022-2025 keskeistä tavoitetta eli Satakunnan kilpailukyvyyn ja elinvoimaisuuden edistämistä. Kansainvälinen näkökulma täydentää maakunnan aluekehittämisen toimintalinjoja tarjoten toimintaan lisäarvoa. Lisäksi kansainvälinen yhteistyö tarjoaa mahdollisuuksia erityisesti aloilla, joissa maakunnalla on annettavaa kansainvälisesti.

Saavutettavuus

Tavoitteena on turvata kilpailukykyisen elinkeinoelämän ja hyvän asumisen edellytykset. Yhteydet ja logistiikka toimivat hyvin ja palvelut ovat tasavertaisesti saavutettavissa. Kestävä alue- ja yhdyskuntarakenne yhdessä haja-asutusalueiden tarjoamien monipuolisten elinkeino- ja asumismahdollisuuksien kanssa on Satakunnan vahvuus.

Yhdyskuntakehityksen osalta huomiota kiinnitetään ilmastonmuutoksen hillintään, vähähiilisiin liikkumis- ja kuljetuspalveluihin, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin, asumisen tarpeisiin, laadukkaaseen elinympäristöön ja kulttuuriympäristöön sekä luonnon monimuotoisuuteen. Liikennejärjestelmää kehitetään tukemaan alueen kansainvälistä, kansallista ja alueen sisäistä saavutettavuutta ja elinvoimaa. Edistetään digitaalisia palveluita sekä paikkariippumatonta yritystoimintaa ja työtä tukevien tietoliikenneyhteyksien saatavuutta. Liikenne palveluna konseptissa (MaaS, Mobility as a Service) liikenne ajatellaan uudella tavalla palvelulähtöisesti.

Turvallisuus

Tavoitteena on, että satakuntalaisten turvallisuuden tunne kasvaa ja riskitilanteiden toteutuessa Satakunnassa pelastus- ja varautumisjärjestelmät toimivat. Turvallisuuden ulottuvuuksia ovat mm. asukkaiden turvallisuus, yritysturvallisuus sekä ympäristön turvallisuus ja puhtaus. Satakuntalaisessa toimintaympäristössä teollisuuteen, energiantuotantoon, ruuantuotantoon ja maa- ja merikuljetuksiin liittyvät turvallisuuskysymykset ovat myös keskeisiä. Kyber- ja tietoturvallisuus on tänä päivänä yhä kriittisempi osa erilaisten organisaatioiden turvallisuutta ja tämä ulottuvuus korostuu automaation ja robotiikan osaamisen maakunnassa. Maakunnallisen yhteistyön vahvistaminen turvallisuuden ylläpitämiseksi ja turvallisuusriskien ennakointikyvykkyyden vahvistamiseksi on keskeistä, sillä ilmastonmuutos ja sen seurauksena esim. vaihtelevat sääolosuhteet lisäävät konkreettisia arjen riskejä samoin kuin ennakoimattomat pandemiat. Satakunnassa tulee edistää turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvää yhteistyötä, turvallisuussuunnittelua, turvallisuusosaamista, turvallisuutta huomioivaa yhdyskuntasuunnittelua, turvallisuutta edistävien teknologioiden käyttöönottoa. Riskienhallintaosaamista ja turvallisuusalan suunnittelua ja koulutusta on tärkeää edistää myös huoltovarmuuden näkökulmasta. Myös elinkeinoelämän turvallisuuskulttuurin ylläpitämiseen tulee kehittää toimintamalleja ja ratkaisuja.

Resurssiviisaus

Resurssien viisaalla, vastuullisella ja innovatiivisella käytämisellä voidaan vahvistaa alue- ja paikallistaloutta ja alueen kilpailukykyä, luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä työpaikkoja. Kiertotalouden edistämiseksi tulee hyödyntää kiertotalouden ja puhtaiden ratkaisujen kasvavia mahdollisuuksia Satakunnassa, kehittää logistiikka- ja liikkumISRatkaisuja mm. digitalisaatiota hyödyntäen sekä ottaa käyttöön uusia toimintatapoja ja teknologioita. Energia- ja materiaalitehokkuuden osaamisen vahvistuminen sekä ympäristöliiketoiminnan kasvu edistävät vähähiilisyttä. Resurssiviisaus on kykyä käyttää erilaisia resursseja (luonnonvarat, raaka-aineet, energia, tuotteet ja palvelut, tilat, aika ja osaaminen) harkitusti ja hyvinvointia sekä kestävä kehitystä edistävällä tavalla.